

Concerted Action Justice & Peace Europe 2016

Groeiende economische ongelijkheid en eerlijke belastingen Een uitdaging voor Europa en voor de wereld

1) De globalisering en de digitalisering van de economie hebben wereldwijd geleid tot een groeiende ongelijkheid van inkomens en rijkdom. In hooggeïndustrialiseerde economieën, zoals in de Europese Unie, vertoont dit proces enkele specifieke kenmerken: de verwachting is dat de middenklasse de komende tientallen jaren stapsgewijze zal verengen, de lagere inkomensgroepen zullen stagneren en de rijken, de heel rijken in het bijzonder, zullen genieten van grote economische winsten. De excessen en de onhoudbare levensstijl van een kleine minderheid staan in sterk contrast met de behoeften van wie in ontbering leeft. Die toename van armoede, samen met de excessieve concentratie van rijkdom, zijn ethisch gezien onrechtvaardig en vormen een bedreiging zowel voor de sociale cohesie als voor de democratische orde. De nood om grote groepen migranten te integreren in onze samenleving, vormt een bijkomende uitdaging.

Willen we van richting veranderen, dan is het nodig betere regels en reguleringen te bedenken in een geest van genereuze en universele solidariteit. Deze regels afdwingen op Europees en internationaal niveau is van evenredig belang. Een sleutelinstrument is om multinationals, financiële sector en rijke individuen billijker te belasten.

Met haar jaarlijkse *Concerted Action* wil de Conferentie van de Europese Commissies Rechtvaardigheid en Vrede (*Justice and Peace Europe*) speciale aandacht besteden aan meer eerlijke belastingen als een ethische vereiste voor onze tijden.

2) In zijn apostolische exhortatie *Evangelii Gaudium*, noemt paus Franciscus ongelijkheid de “wortel van alle sociale ziektes” (EG 202). Het probleem van ongelijkheid stelt zich niet alleen in de Europese samenlevingen, maar is ook een ernstig globaal probleem, zo zegt de Paus duidelijk in zijn Encycliek *Laudato Si'*. Globaal gezien bezit één procent van de wereldbevolking 50 procent van de rijkdom, en bezitten momenteel 80 mensen evenveel van de rijkdom als de armste 50 procent van de wereldbevolking (3,6 miljard mensen). Wat Europa betreft, bezitten 7 miljoen mensen in Europa evenveel rijkdom als de andere 662 miljoen (niet-EU-landen inbegrepen).

Een economie die faalt in het zorgen voor de kwetsbaren en hen uitsluit, is het resultaat van onverschilligheid en gebrek aan genade. Het is ook onrechtvaardig en onduurzaam op langere termijn. Daarom is politieke actie vereist. “Groei in rechtvaardigheid betekent meer dan alleen maar economische groei, al veronderstelt ze die wel : het vereist besluiten, programma's, mechanismen en processen die specifiek inzetten op een betere verdeling van inkomens, het

De toename van armoede, samen met de excessieve concentratie van rijkdom, zijn ethisch gezien onrechtvaardig en vormen een bedreiging zowel voor de sociale cohesie als voor de democratische orde.

scheppen van arbeidsbronnen en een integrale promotie van de armen, wat verder gaat dan een eenvoudige welvaartsmentaliteit" (EG 204).

Dit vraagt om een vernieuwde zin voor verantwoordelijkheid van de financiële en politieke elites alsook om effectieve regels en reguleringen. In het licht van dit laatste kan en zou de Europese Unie een voortrekkersrol moeten spelen, want groeiende inkomensongelijkheid en het verzwakken van sociale rechtvaardigheid zijn niet onafwendbaar in Europa. Het verloop van de geschiedenis kan door politieke en economische besluiten veranderd worden. Politieke strategieën kunnen sociale ongelijkheid reduceren en de hoeveelheid sociale zekerheid vergroten, en daarmee de sociale cohesie in en tussen Europese landen. Samen met andere maatregelen, zijn het heffen van belastingen en het herverdelen dankzij die belastingen beproefde instrumenten om ongelijkheid te verminderen.

3) Internationale instellingen als de OESO spelen een belangrijke rol in het coördineren van de inspanningen voor meer transparantie in fiscale zaken. Het door de OESO gesponsorde Globale Forum van 130 landen over transparantie en informatie-uitwisseling is een positieve stap in de strijd tegen belastingsvlucht en belastingparadijzen. 96 leden hebben zich ertoe verbonden automatisch informatie uit te wisselen over niet-residentiële financiële rekeningen tegen ten laatste 2018. Bovendien heeft de OESO een *Base Erosion and Profit Shifting* (BEPS) pakket met 15 onderscheiden acties naar voor geschoven, dat werd aangenomen door de OESO en door de G20 in de herfst van 2015. Dit pakt het probleem aan van een inadequaat internationaal belastingskader dat multinationals toelaat bedrijfswinsten artificieel te verplaatsen, en zo op een agressieve manier hun belastingen te verminderen. Bedrijfstaksinkomsten verminderden in de OESO-landen tussen 2007 en 2014, van 3,6% van het BNP tot 2,8%. Inkomsten uit individuele persoonsbelastingen en BTW namen in diezelfde periode toe. Dit is op zichzelf niet in strijd met de machten van nationale overheden om belastbare goederen te definiëren en belastingstarieven vast te leggen. Hoe dan ook, sinds de daaropvolgende revelaties eind 2014 over zogenaamde *tax rulings*, waarbij staten geprivilegieerde fiscale voorwaarden toekennen aan multinationals, is coöperatie op het Europese niveau geïntensifieerd. De Europese instellingen, die maar beperkte bevoegdheid hebben in deze materie, hebben inspanningen gedaan om faire en effectieve belastingsheffingen te verzekeren in de landen waar de bedrijfswinsten worden gemaakt. De overeenkomst van mei 2015 tussen de EU en Zwitserland die een automatische informatie-uitwisseling toelaat over de buitenlandse financiële rekeningen van de eigen inwoners, moet ook verwelkomd worden.

Om het huidige politieke momentum voor een meer eerlijk belastingssysteem te ondersteunen, zullen verscheidene Europese J&P Commissies:

- ⇒ hun nationale regeringen opvolgen in verband met hun engagement in het BEPS project.
- ⇒ de gepaste implementering in nationale wetgeving van een Europese directieve over de automatische uitwisseling van *tax rulings* tegen 1 januari 2017, bepleiten.
- ⇒ een nieuwe inspanning van de Europese Commissie om bedrijfsbelastinggrondten te harmoniseren, zoals begin 2016 voorgesteld, actief ondersteunen.
- ⇒ op nationaal niveau de aandacht vestigen op de volgende meeting van het Globaal Forum over transparantie en informatie-uitwisseling in oktober-november 2016, en wel om de sluiting van belastingparadijzen wereldwijd teweeg te brengen.
- ⇒ contact opnemen met het speciale comité in het Europese Parlement TAXE 2, om steun uit te drukken voor hun werk op het gebied van staatssteun en belastingsheffing en de naleving van belastingsregels door de lidstaten.